

Activismul jucătorilor de bursă atestă indirect viitoarele transformări ale componenței fondatorilor, care, la rândul lor, trebuie să determine modificarea politicilor băncilor înseși. Dar procesul de schimbare a politicilor durează în timp și, de regulă, nu este radical după formă. Așa că este puțin probabil ca clienții să poată simți transformările, în timpul apropiat.

În jumătate de an, activele totale ale băncilor moldovenești au sporit cu 18%, pînă la 26,8 mlrd. lei, confirmînd dinamica creșterii de cinci ani, cu 30%, fapt care face ca piața bancară locală să rămînă a fi atractivă pentru investitori. Amintim că, în 2006, sporul semestrial al activelor a constituit 11%.

Nu putem spune că acesta este doar meritul managementului băncilor. Fără politica activă a Guvernului de atragere a împrumuturilor externe și bunăvoința donatorilor și creditorilor internaționali, creșterea businessului bancar n-ar fi fost atît de impresionantă.

O dovadă asupra faptului că pentru circuit s-au folosit mai mult nu banii atrași de la populație, ci cei proveniți de la donatori din exterior și din linii de credit, este diferența dintre dinamica creșterii mijloacelor colectate – a depozitelor (+19,2%) și angajamentelor (+24,8%). Doar în ultimul trimestru, diferența dintre volumul mijloacelor atrase și valoarea angajamentelor a constituit 246,7 mln. lei. Nu se poate spune că este o dinamică bună pentru stabilitatea sistemului bancar, mai curînd, este pozitivă pentru economia republicii în ansamblu, pentru că le permite băncilor să crediteze activ sectorul ei real.

Mai mult decît toți ceilalți

La creșterea activelor s-au distins în trimestrul doi Eximbank (17,7%), Investprivatbank (14,3%), Victoriabank (12,6%), în valoare absolută -

Ratingul siguranței băncilor după semestrul I 2007

Sergiu BALABAN

TRIMESTRUL DOI A TRECUT SUB LOZINCA „TOTUL PENTRU ACȚIUNILE BĂNCILOR”. LUPTA PENTRU VALORI MOBILIARE AU FOST DESCHISĂ, LA BURSĂ ȘI ÎN CULOARELE ACESTEIA. CA REZULTAT, PROFITABILITATEA ACȚIUNILOR COTATE ALE CELOR MAI MARI BĂNCI ÎN JUMĂTATE DE AN S-A DUBLAT. DAR ACTIVISMUL INVESTITORILOR, PRACTIC, NU A INFLUENȚAT ACTIVITATEA ȘI SPORIREA SIGURANȚEI BĂNCILOR ÎNSEȘI. DIMPOTRIVĂ, S-A CONTURAT O ANUMITĂ OPOZIȚIE ÎNTRE INTERESELE ACESTOR STRUCTURI FINANCIARE ȘI ALE CLIENȚILOR, FAPT CARE A AVUT UN IMPACT IMEDIAT ASUPRA RATINGULUI SIGURANȚEI.

Raportate la active:

	Credite (%)		Depozite (%)
M-Agroindbank	68	Banca de Economii	84
Eximbank	65	Victoriabank	80
Moldindconbank	64	Moldindconbank	79
Comertbank	64	M-Agroindbank	78
Fincombank	64	BCR Chișinău	78
Energbank	61	Investprivatbank	78
Victoriabank	60	Banca Socială	74
Unibank	59	Energbank	73
Banca Socială	59	Fincombank	70
Mobiasbancă	59	Mobiasbancă	67
Universalbank	58	Unibank	62
Investprivatbank	57	Eximbank	56
BCR Chișinău	56	Universalbank	55
Banca de Economii	35	Comertbank	51
EuroCreditBank SA	25	EuroCreditBank SA	25

Cota de piață după trimestrul II 2007 și modificarea ei în raport cu perioada de raport precedentă

Locul		În active (%)	Modificări (p.p.)	În raport cu portofoliul de credite (%)	Modificări (p.p.)	În raport cu port. de depozite (%)	Modificări (p.p.)
1	M-Agroindbank	20,5	0,4	21,1	-3,1	21,5	0,5
2	Banca de Economii	15,3	-0,4	16,0	6,0	17,2	-0,7
3	Victoriabank	12,1	0,5	12,3	0,7	12,8	0,8
4	Moldindconbank	10,6	0,1	11,1	-0,7	11,2	0,0
5	Mobiasbancă	8,2	-0,9	8,4	-0,1	7,3	0,0
6	Eximbank	7,0	0,6	6,3	-0,7	5,3	0,0
7	Banca Socială	6,6	-0,3	6,7	-0,4	6,5	-0,3
8	Fincombank	4,6	0,0	4,7	-0,3	4,3	-0,1
9	BCR Chișinău	4,4	0,0	4,3	0,3	4,5	0,0
10	Investprivatbank	3,1	0,2	3,2	0,5	3,2	0,2
11	Energbank	2,8	0,1	2,7	-0,4	2,7	0,0
12	Unibank	2,0	-0,2	1,6	-0,7	1,7	-0,4
13	Comerțbank	1,2	0,0	0,7	-0,5	0,8	0,0
14	Universalbank	1,0	-0,1	0,7	-0,4	0,7	0,0
15	EuroCreditBank	0,7	-0,1	0,2	-0,1	0,2	-0,1

M-Agroindbank (+502, 02 mln. lei), Victoriabank (+362,25) și iarăși Eximbank (+284,39).

Ultima bancă trebuie să fie recunoscatore acționarilor săi Veneto Banca, care, încă la începutul anului, a decis să deschidă pentru banca fică o linie de credit de 9,2 mln. euro, iar ceva mai târziu - de 10 mln. euro. Ca urmare, angajamentele totale ale băncii au crescut doar în trimestrul doi cu 23%, pînă la 1,4 mld. lei, aproape ajungînd din urmă, la acest indicator, Banca Socială și Mobiasbancă. Nu este exclus că deja în trimestrul trei situația se va schimba radical, pentru că datoria față de acționari ar putea fi reperfectată în fond social. Veneto Banca a decis să majoreze fondul cu 250 mln. lei (15 mln. euro) în adunarea extraordinară, de la începutul lunii august.

20

Indicatori negativi la creșterea activelor se atestă la Unibank și Mobiasbancă. Fiecare dintre ele a „slăbit” cu peste 2%, dar Mobiasbancă are pierderi mai sensibile comparativ cu Unibank - minus 50 mln. lei. To-

tuși cel mai mult a pierdut din active EuroCreditBank (-3,2%), dar, cu toate acestea, banca reușește să mențină un bilanț financiar și indicatori normativi buni.

Fincombank, care în trimestrul I a fost recordman la pierderile de capital (-41,8 mln. lei), în trimestrul doi l-a sporit cu 90,1 mln. lei, dar a redus lichiditatea cu 14,6 mln. lei. Într-un trimestru banca și-a crescut portofoliul de depozite cu 53,9 mln. (+6,7%) și angajamentele - cu 80,1 mln. lei. Precum s-a prognozat, la bancă s-a schimbat și componența acționarilor.

Mai marii pieței

Dacă evaluăm cota de prezență a băncilor pe piață după valoarea activelor, 55% din piață revin unui grup din patru bănci - M-Agroindbank, Banca de Economii, Victoriabank și Moldindconbank. Aceleași bănci dețin 63% din depozite și 60% din active. Cît privește ritmul de acaparare a

pieței, în această activitate grea lider a devenit Eximbank, care a acumulat 0,6 puncte procentuale (p.p.), pe parcursul trimestrului.

Se pare că Mobiasbancă a început să cedeze pozițiile de cel mai activ jucător în creditare. Creșterea portofoliului său de credite a încetinit cu 0,1 p.p. Piața creditării s-a redistribuit în favoarea Băncii de Economii (+6 p.p.), Victoriabank-ului (+0,7) și BCR Chișinău (+0,3). Cota de piață după valoarea portofoliului de depozite au preluat-o parțial Victoriabank (+0,8 p.p.), M-Agroindbank (+0,5) și Investprivatbank (+0,2). În fond, aceasta s-a produs pe seama Băncii de Economii și Unibank-ului.

Au surprins

Mai puțin risc și mai multă siguranță - aceasta este axioma care nu se pune la îndoială în activitatea bancară. Dacă privim atent tabelul sporirii angajamentelor, nu observăm din start

legătura acestuia cu ratingul siguranței. Într-adevăr, M-Agroindbank deține ultima poziție din grupul său, cu un spor de angajamente de 576,6 mln. lei, pe când liderul ratingului, Victoriabank, rămîne puțin în urmă la acest indicator (+318 mln. lei). Dacă însă atragem atenția la M-Agroindbank coeficientului suficienței de capital ponderat la risc, putem remarca faptul că acesta s-a redus brusc, în ultimul timp (pe parcursul trimestrului, de la 22,67 pînă la 18,92%), devenind unul dintre cei mai mici pe sistemul bancar. Unul mai mic îl are doar Fincombank - 17,02%. M-Agroindbank și Fincombank au rivalizat și în domeniul înrăutățirii coeficientului lichidității curente. În condițiile în care nivelul minim admisibil este de 20%, ele au avut cîte 22,9% și 22,19%, respectiv. Fincombank are cel mai prost indicator și la lichiditatea pe termen lung, de 0,9%. Mecanismele care au adus băncile la indicatori atît de slabi se pare că sînt diferite. În trimestrul doi, M-Agroindbank a cumpărat un pachet important de acțiuni proprii (-112 mln. lei) și a continuat să-și crească activ angajamentele (+13,82), fără să dea atenție creșterii bruște a creditelor sale nefavorabile (reducerile la pierderi pentru credite au sporit cu 6,6%), pe cînd la Fincombank calitatea indicatorilor principali, cel mai probabil, s-a redus, în principal, datorită redistribuției mijloacelor acționarilor în ajutorul comercializării unui important pachet de acțiuni al băncii. Oricum, așteptăm ca problemele cu indicatorii de siguranță la aceste bănci au un caracter temporar și deja în perioada apropiată ei vor recuceri poziții demne în rating.

Pe buzunarul tuturor

Orice s-ar spune, dar vînzarea/cumpărarea banilor și serviciilor legate de ei rămîne cel mai profitabil business legal în Moldova. În ultima vreme, acționarii au început să se gîndească tot mai des la rambursarea mijloacelor

investite, așa că la rubrica „venitul (pierderea)” valoarea cifrelor crește în fiecare trimestru. În iulie 2006, băncile aveau un venit total de 282 mln. lei, pe cînd în aceeași perioadă a anului 2007 cifra aproape că s-a dublat - 517 mln. lei. Unica bancă care a încheiat cu minus trimestrul doi, este Universalbank (-8,3 mln.). Dar și aici, mai degrabă, a fost la mijloc o eroare contabilă din rapoartele precedente, după care managementul a trebuit să-și revadă atitudinea față de autoritățile fiscale și formarea profitabilității.

Cel mai mult au cîștigat M-Agroindbank (114 mln. lei), mai mult cu 24% decît în anul trecut. Urmează Victoriabank (84,2 mln.), Banca de Economii (80,4 mln.) și Moldindconbank (50,9 mln.). Eximbank, ca și în trimestrul I, rămîne lider la creșterea beneficiului (+700%), fiind urmat de Unibank, Victoriabank și BCR Chișinău.

Cît privește perspectivele de creștere a pieței bancare, în perspectiva apropiată ar trebui să ne așteptăm la

încetinirea ritmurilor de profitabilitate din activitatea cu persoanele fizice și sporirea veniturilor din activitatea cu companiile mari, inclusiv cu vinificatorii. În 2007 se așteaptă o recoltă de struguri foarte frumoasă, nici un vinificator nu va renunța la asemenea materii prime, iar odată cu deschiderea pieței ruse va fi nevoie de fonduri suplimentare pentru activizarea și modernizarea fabricilor vinicole. Băncile vor obține din nou posibilitatea să se tîrguiască în privința acordării creditelor mari. Vor avea de cîștigat și băncile în portofoliul cărora există companii care deserveșc reparațiile și construcțiile de drumuri. În timpul apropiat, în această sferă vor fi canalizate sume importante de la donatorii străini. Cît privește serviciile, băncile au la ce să lucreze. Cel puțin, tendințele de refuz masiv la deservirea serviciilor comunale și de majorare a plăților pentru acestea nu alimentează atitudinea binevoitoare a populației față de asemenea bănci.

Beneficiul net al băncilor

	Trim. II 2006.	Trim. II 2007	Sporul anual, în %
M-Agroindbank	92 113 685	114 118 177	23,9
Victoriabank	30 741 000	84 242 000	174,0
Banca de Economii	33 163 310	80 447 549	142,6
Moldindconbank	28 125 899	50 898 239	81,0
Mobiasbancă	20 089 524	45 112 536	124,6
BCR Chișinău	12 388 249	32 391 631	161,5
Eximbank	3 126 415	24 991 235	699,4
Banca Socială	18 234 992	23 940 319	31,3
Energbank	9 516 949	22 509 516	136,5
Fincombank	10 410 389	17 102 129	64,3
Unibank	-2 552 395	13 307 030	621,4
EuroCreditBank	4 716 295	6 834 826	44,9
Comerțbank	8 480 627	6 374 819	-24,8
Investprivatbank	6 777 624	3 434 148	-49,3
Universalbank	7 505 789	-8 302 630	-210,6

Renking-urile băncilor după creșterea (regresul) mijloacelor la principalii indicatori de activitate

Creșterea activelor				
Locul		%		lei
1	Eximbank	17,73	M-Agroindbank	502 018 379
2	Investprivatbank	14,30	Victoriabank	362 249 000
3	Victoriabank	12,61	Eximbank	284 393 099
4	M-Agroindbank	10,03	Moldindconbank	243 134 602
5	Energbank	9,94	Banca de Economii	210 423 319
6	Moldindconbank	9,34	Investprivatbank	103 232 437
7	BCR Chisinau	9,16	BCR Chisinau	98 432 390
8	Fincombank	7,91	Fincombank	90 133 690
9	Banca de Economii	5,40	Energbank	68 742 837
10	Comertbank	4,32	Banca Sociala	66 799 693
11	Banca Sociala	3,94	Comertbank	12 885 099
12	Universalbank	0,22	Universalbank	600 544
13	Unibank	-2,23	EuroCreditBank	-6 166 141
14	Mobiasbanca	-2,25	Unibank	-12 443 762
15	EuroCreditBank	-3,23	Mobiasbanca	-50 672 256
Creșterea depozitelor				
Locul		%		lei
1	Victoriabank	15,45	M-Agroindbank	434 655 321
2	Investprivatbank	14,73	Victoriabank	345 275 000
3	M-Agroindbank	11,19	Moldindconbank	179 234 245
4	Energbank	9,95	Banca de Economii	135 358 494
5	BCR Chisinau	9,66	Mobiasbanca	117 794 425
6	Eximbank	9,44	Eximbank	91 991 098
7	Mobiasbanca	8,74	Investprivatbank	82 322 642
8	Moldindconbank	8,64	BCR Chisinau	80 542 152
9	Universalbank	8,49	Fincombank	53 924 124
10	Fincombank	6,73	Energbank	49 885 089
11	Comertbank	4,92	Banca Sociala	40 140 844
12	Banca de Economii	4,07	Universalbank	11 703 345
13	Banca Sociala	3,19	Comertbank	7 445 315
14	Unibank	-10,83	EuroCreditBank	-13 004 397
15	EuroCreditBank	-22,11	Unibank	-40 847 448
Creșterea angajamentelor				
Locul		%		lei
1	EuroCreditBank	-16,19	Mobiasbanca	-72 536 006
2	Unibank	-4,16	Unibank	-15 967 846
3	Mobiasbanca	-3,71	EuroCreditBank	-10 438 701
4	Banca Sociala	3,70	Comertbank	8 362 825
5	Banca de Economii	4,45	Universalbank	11 639 784
6	Comertbank	5,43	Energbank	51 902 683
7	Universalbank	7,95	Banca Sociala	53 968 165
8	Fincombank	8,26	BCR Chisinau	77 561 011
9	BCR Chisinau	8,68	Fincombank	80 140 277
10	Energbank	9,47	Investprivatbank	100 517 508
11	Moldindconbank	9,59	Banca de Economii	153 227 120
12	Victoriabank	12,95	Moldindconbank	218 078 325
13	M-Agroindbank	13,82	Eximbank	272 004 758
14	Investprivatbank	16,46	Victoriabank	318 095 000
15	Eximbank	23,60	M-Agroindbank	576 608 886
Creșterea capitalului acționar				
Locul		%		lei
1	Banca de Economii	12,51	Banca de Economii	57 196 199
2	Energbank	11,74	Victoriabank	44 154 000
3	BCR Chisinau	11,58	Moldindconbank	25 056 277
4	Victoriabank	10,58	Mobiasbanca	21 863 750
5	Moldindconbank	7,62	BCR Chisinau	20 871 379
6	Mobiasbanca	7,51	Energbank	16 840 154
7	Fincombank	5,89	Banca Sociala	12 831 528

8	Banca Sociala	5,41	Eximbank	12 388 341
9	EuroCreditBank	3,39	Fincombank	9 993 413
10	Comertbank	3,14	Comertbank	4 522 274
11	Eximbank	2,74	EuroCreditBank	4 272 555
12	Investprivatbank	2,44	Unibank	3 524 084
13	Unibank	2,01	Investprivatbank	2 714 929
14	M-Agroindbank	-8,94	Universalbank	-11 039 240
15	Universalbank	-9,00	M-Agroindbank	-74 590 507
Creșterea activelor lichide				
Locul		%		lei
1	BCR Chisinau	95,42	BCR Chisinau	217 456 198
2	Investprivatbank	23,74	M-Agroindbank	182 245 000
3	M-Agroindbank	16,89	Banca de Economii	146 466 000
4	Banca Sociala	10,49	Banca Sociala	55 692 000
5	Eximbank	7,21	Victoriabank	46 157 000
6	Banca de Economii	6,32	Investprivatbank	43 094 000
7	Universalbank	5,96	Moldindconbank	42 638 000
8	Moldindconbank	5,61	Eximbank	35 893 000
9	Victoriabank	4,75	Universalbank	3 905 000
10	Energbank	-3,33	Energbank	-6 188 423
11	Fincombank	-5,10	Comertbank	-13 403 743
12	Comertbank	-11,86	EuroCreditBank	-13 738 283
13	Mobiasbanca	-13,41	Fincombank	-14 670 900
14	EuroCreditBank	-13,90	Unibank	-44 849 000
15	Unibank	-23,57	Mobiasbanca	-121 617 000
Creșterea fondurilor fixe				
Locul		%		lei
1	Comertbank	31,05	Moldindconbank	4 573 572
2	BCR Chisinau	13,39	Energbank	3 068 022
3	Investprivatbank	6,95	Victoriabank	1 910 000
4	Energbank	6,55	Fincombank	1 829 104
5	Moldindconbank	5,70	Investprivatbank	1 436 063
6	Fincombank	2,14	BCR Chisinau	986 312
7	Victoriabank	1,71	Mobiasbanca	552 575
8	Mobiasbanca	0,91	Banca Sociala	402 876
9	Banca Sociala	0,70	Eximbank	339 962
10	Eximbank	0,66	Comertbank	276 760
11	EuroCreditBank	0,64	M-Agroindbank	185 490
12	M-Agroindbank	0,08	EuroCreditBank	178 527
13	Banca de Economii	-0,64	Unibank	-296 941
14	Unibank	-1,44	Banca de Economii	-801 298
15	Universalbank	-52,72	Universalbank	-14 480 068
Credite și leasing financiar				
Locul		%		lei
1	Investprivatbank	24,98	M-Agroindbank	338 757 808
2	Eximbank	23,75	Victoriabank	318 710 000
3	Victoriabank	19,46	Eximbank	235 535 236
4	BCR Chisinau	15,36	Moldindconbank	164 707 883
5	Comertbank	13,19	Mobiasbanca	95 886 693
6	Fincombank	12,29	Investprivatbank	94 418 998
7	Moldindconbank	9,97	BCR Chisinau	87 649 641
8	M-Agroindbank	9,96	Fincombank	85 756 518
9	Energbank	8,04	Banca de Economii	43 707 853
10	Mobiasbanca	8,03	Energbank	34 340 629
11	Banca Sociala	3,16	Banca Sociala	31 738 564
12	Banca de Economii	3,12	Comertbank	23 119 724
13	Universalbank	-2,92	EuroCreditBank	-3 487 558
14	Unibank	-3,28	Universalbank	-4 709 004
15	EuroCreditBank	-7,16	Unibank	-10 927 409

Ratingul băncilor care a fost prezentat exprimă opinia redacției revistei B&F-Profit despre capacitatea managementului băncilor de a atrage și gestiona eficient resursele băncii, de a le plasa sigur, respectând lichiditatea înaltă, obținând, în același timp, o rentabilitate maximă. Această capacitate ține seama de posibilitățile băncii de a onora angajamentele față de clienți și acționari în caz de forță majoră. Ratingul bancar nu constituie o recomandare pentru începerea sau sistarea cooperării cu o bancă sau alta, precum nici nu constituie o opinie despre prețul de piață al acțiunilor băncii. Ratingul se bazează pe dările de seamă ale băncilor, accesibile pentru opinia publică. Redacția revistei B&F-Profit vă rezervă dreptul de a modifica datele ratingului în funcție de parvenirea unor noi informații.

Ratingul siguranței băncilor din Moldova după trimestrul II 2007

Locul în rating	Banca	Total active	Lichiditatea		Suficiența de capital		Calitatea activelor			Calitatea pasi-velor			Rentabilitatea				Dinamica dezvoltării		Total
			K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14			
Active de peste 2 mlrd. lei																			
1	Victoriabank	3 235 506 000	89,00	97,02	17,79	83,71	80,16	29,62	6,91	9,36	57,08	80,00	70,00	49,20	35,55	33,16	738,56		
2	Banca de Economii	4 107 675 179	100,00	50,00	15,66	99,78	46,64	48,80	5,98	14,54	59,07	68,38	59,83	37,01	15,23	50,00	670,92		
3	Mobiasbanca	2 198 040 525	100,00	99,63	16,84	83,24	77,82	42,68	5,49	10,22	47,73	66,61	58,29	38,78	-6,35	4,03	645,02		
4	Moldindconbank	2 844 959 604	99,79	78,57	15,45	52,57	84,64	34,20	5,85	8,14	55,54	63,30	55,39	33,81	26,35	-2,08	611,51		
5	M-Agroindbank	5 508 921 833	93,35	13,11	15,99	34,07	90,00	12,74	8,63	7,47	55,84	70,81	61,96	39,14	28,28	-50,00	481,38		
Active de 1 mlrd.- 2 mlrd. lei																			
6	BCR Chișinău	1 172 575 358	60,75	98,53	21,08	99,98	74,42	7,33	1,40	11,67	57,77	71,63	62,67	52,20	25,84	-8,22	637,05		
7	Banca Socială	1 761 782 945	97,00	99,98	17,08	65,14	77,86	47,03	6,47	9,71	52,79	43,48	38,05	25,68	11,11	7,69	599,08		
8	Eximbank	1 888 398 995	99,46	79,05	30,77	99,56	86,16	37,53	5,37	12,28	45,94	23,52	20,58	25,01	50,00	-48,95	566,27		
9	Fincombank	1 229 848 105	1,00	1,00	17,37	1,00	84,44	14,64	13,96	7,56	49,97	43,76	38,29	26,28	22,30	-9,96	311,61		
Active de sub 1 mlrd. lei																			
10	EuroCreditBank SA	1 84 494 836	95,79	88,57	80,00	50,00	32,51	47,36	30,00	70,00	52,05	25,31	22,15	70,00	-9,12	17,18	671,81		
11	Energbank	760 254 953	91,31	24,59	25,70	99,66	80,47	50,00	12,90	9,94	56,42	62,99	55,12	55,95	28,03	-9,46	643,61		
12	Unibank	546 583 472	84,57	63,55	40,98	97,36	78,26	46,12	7,30	15,47	56,15	32,47	28,41	46,00	-6,28	-17,24	573,13		
13	Comerbank	310 861 778	50,00	98,49	59,89	75,64	84,61	11,21	0,74	26,77	60,00	18,72	16,38	38,75	12,19	-7,25	546,14		
14	Investprivatbank	825 091 112	98,08	69,78	16,42	99,98	75,90	3,49	5,26	8,35	55,35	13,86	12,12	7,86	40,33	-14,37	492,40		
15	Universalbank	269 608 162	89,53	54,02	50,04	93,44	76,99	32,23	9,46	20,11	58,11	-33,64	-29,44	-58,19	0,63	0,93	364,22		

Pentru Dvs. și pentru copiii Dvs. - programe de acumulari financiare, în care la beneficiu participă conerne financiare cunoscute și sigure din Europa și din lume.

Tel. 21-01-99
anavimax@rambler.ru

ANAVIMAX
Broker Asigurare de viață

Cît ar putea costa acțiunile MAIB?

PIAȚA VALORILOR DIN MOLDOVA DEMONSTREAZĂ O IZOLARE DE PIETELE MONDIALE. ȘI, SPRE DEOSEBIRE DE INDICII INTERNAȚIONALI CARE SCAD, INDICELE MOLDOVENESC, DATORITĂ CREȘTERII ACȚIUNILOR EMISE DE BĂNCI, ÎNREGISTREAZĂ O CREȘTERE. ASTFEL, TRENDUL ACȚIUNILOR MOLDOVA-AGROINDBANK (MAIB) A TRECUT CU SUCCES DE HOTARUL PSIHOLOGIC DE 2000 LEI PENTRU O ACȚIUNE. DAR, AJUNGÎND LA COTAȚIA DE 2135 LEI, S-A OPRIT ȘI CHIAR A LUAT-O ÎN JOS. NU EXISTĂ CAUZE VIZIBILE PENTRU SCĂDEREA PREȚULUI ACȚIUNILOR, CU EXCEPȚIA UNEI ANUMITE „OBOSELI” A PIEȚEI. ȘI TOTUȘI ÎN PRIMA DECADĂ A LUNII SEPTEMBRIE, PREȚUL A RĂMAS ÎN SUSPANS LA COTAȚIA DE 2035 LEI. CUM SĂ TRATĂM ACTUALUL PREȚ AL ACȚIUNILOR MAIB LA BURSĂ ȘI CARE AR PUTEA FI PREȚUL LOR LA SFÎRȘITUL ANULUI – DESPRE ACEASTA AFLAȚI DIN PROGNOZA ANALIȘTILOR FINANCIARI AI COMPANIEI „CREDIT-PROFIT”.

Trendul ascendent durabil și spectaculos al acțiunilor MAIB pe puțin i-a lăsat indiferenți. În martie 2007, pentru o acțiune cu valoarea nominală de 200 lei la bursa de valori se ofereau 1200 lei. Anume în acest timp, cînd părea că ascensiunea trebuie să se oprească, MAIB anunța oferta tender de cumpărare a 9,6% din volumul total al propriilor acțiuni, la prețul de 1340 lei, mai mare de 1,67 ori decît valoarea activelor nete raportată la 1 acțiune (potrivit datelor din bilanțul la 1.04.2007). Ca rezultat, banca a reușit să răs-cumpere doar 6,19% sau 64 267 de acțiuni. După această operațiune, capitalul normativ total al băncii sau activele nete ale acesteia s-au redus cu $1340 \times 64267 = 86\ 117\ 780$ lei, sau cu 10,32% comparativ cu sfîrșitul trimestrului I. Dovadă că este puțin probabil ca prețul să crească peste 1340 lei, mai ales, în ajunul verii.

Totuși după ce banca a răs-cumpărat în trezorerie circa 7% din vo-

lumul acțiunilor, scumpirea lor nu a încetinit. La sfîrșitul lunii august, la bursă a fost înregistrat un preț de 2135 lei. Explicația constă în faptul că la intrarea în vigoare a ofertei tender, acțiunile erau încă destul de

subapreciate. O confirmare a acestui fapt este și aceea că în Ucraina vecină prețul de piață al acțiunilor bancare depășește de 3-5 ori valoarea de bilanț a activelor nete, raportată la 1 acțiune, iar în Rusia este și mai mare. Astfel, speculanților din alte țări acțiunile încă subapreciate ale unor bănci moldovenești cu perspective le-au trezit și le trezesc cel mai mare interes. Oricum, de la începutul lunii aprilie și pînă la sfîrșitul lunii august, prețul de piață al acțiunilor MAIB a sporit cu 59,3% sau 178% pe an. Potrivit bilanțului la 1.07.2007, valoarea activelor nete la 1 acțiune constituia 780,63 lei, comparativ cu 804,16 lei, la 1.04.2007.

La începutul lunii septembrie a acestui an, la bursa de valori a fost înregistrată o descreștere a prețului pînă la 2000 lei pentru o acțiune care, conform bilanțului la 1.07.2007, este mai mare de 2,56 ori decît valoarea de bilanț a activelor nete, raportată la 1 acțiune. Dar, ca să fim mai exacti în determinarea acestui raport, trebuie să luăm în calcul creșterea activelor nete datorită beneficiului pe care banca l-a obținut în iulie și în august. Nu cunoaștem valoarea exactă, pentru că rapoartele lunare nu se publi-

Compania financiară “CREDIT-PROFIT” oferă

Pentru persoane juridice:

- microfinanțare;
- elaborarea planurilor de afaceri și asistență în organizarea creditelor bancare;
- consultații în probleme de finanțare.

Pentru acționarii băncilor:

- analiza financiară independentă a situației băncii, evaluarea stabilității, prognoza dezvoltării;
- revizia planurilor de afaceri, prezentate de manageri;
- studii de marketing, elaborarea planurilor de afaceri pentru filiale și reprezentanțe.

EXECUTARE PROFESIONISTĂ!

or. Chișinău, str. Kogălniceanu, 76

Tel: (373 22) 23-42-91. GSM: 0794-72-173.

Fax: (373 22) 23-49-33. E-mail: leasing-profit@rambler.ru

că, dar, pornind de la planul de business al băncii, presupunem o creștere anuală de 25%, care înseamnă 4,17% în două luni. Atunci, valoarea de bilanț a activelor nete, raportată la 1 acțiune, va fi de 813,18 lei, prețul de piață - 2000 lei, mai mare de 2,46 ori. De menționat că după semestrul I 2007, rentabilitatea capitalului acționar al MAIB a constituit 32,56 %, așa că admisiunea făcută, de 25% de creștere anuală, este pe deplin argumentată.

Să încercăm să prognozăm valoarea acțiunilor MAIB către sfârșitul anului 2007. Vom estima, inițial, valoarea activelor nete, raportată la 1 acțiune. Pentru aceasta, de asemenea, vom avea ca reper o creștere anuală de 25%, vom obține 878,21 lei la o acțiune. Acum, e necesar să prognozăm raportul dintre prețul pieței și valoarea activelor nete. Credem că acest raport se va încadra în diapazonul cuprins între 2,5 și 3, care corespunde diapazonului de preț de 2 195 - 2 635. Valoarea medie a diapazonului constituie **2 415 lei**.

Or, activele nete ar putea să crească mult mai rapid decât cu 12,5% în jumătate de an, în acest caz, *diapazonul de preț prognozat se va deplasa în dreapta, în sensul unor valori mai mari*. Aceasta se va întâmpla *dacă MAIB va comercializa acțiunile aflate în trezorerie*, atunci capitalul propriu al băncii va crește cu valoarea egală cu prețul de vânzare înmulțit cu numărul de acțiuni comercializate. Pentru a evalua efectul cantitativ, vom presupune că vânzarea acțiunilor se va produce la sfârșitul anului 2007, la prețul mediu din diapazonul pe care l-am prognozat - 2 415 lei pentru o acțiune. În acest caz, capitalul băncii se va majora cu $64\,267 \times 2\,415 = 155\,204\,805$ lei, respectiv, valoarea de bilanț a activelor nete raportată la 1 acțiune va fi următoarea:

$$878,21 \times 973\,367 + 155\,204\,805 \\ \text{-----} = 973,39 \text{ lei.} \\ 1\,037\,634$$

În prognoza menționată a raportului dintre prețul pieței și valoarea activelor nete, de la 2,5 pînă la 3, valoarea medie a diapazonului de preț va constitui, corespunzător, $2,75 \times 973,39 = 2\,677$ lei. ■

O acțiune bună sau Să cheltuim banii din impozitul pe beneficiu pentru caritate?

Reforma liberală din țară, pe care mulți o și uită, s-a soldat cu o faptă foarte surprinzătoare și originală din partea conducerii companiei „Rompetro-Moldova”, care este întreprindere fiică a marelui holding internațional „Rompetro”. Directorul general “Rompetro-Moldova”, Ion Sturza, a decis ca 15%, care se achitau anterior în calitate de impozit pe beneficiul companiei, de acum încolo vor fi cheltuiți pentru scopuri de caritate în Moldova. „Tot ce a fost pînă acum în acest impozit se va cheltui pentru scopuri nobile în țara mea”, spune managerul.

Ion Sturza, care este vicepreședintele holdingului „Rompetro”, responsabil cu afacerile grupului în țările CSI, precum și în Letonia, Lituania și Estonia, a fost unul dintre puținii oponenți ai reformei liberale, în particular, al amnistiei fiscale, care a permis eschivarea de la plata unor impozite în valoare de peste 2 mlrd. lei. Businessmanul este de părere că o companie de orice rang, care activează în condițiile economiei de piață, trebuie să aibă o politică proprie a managementului fiscal. Și este incorect, crede managerul, dacă se dovedește pe neașteptate că impozitul pe beneficiu, în cazul în care va fi investit în dezvoltarea continuă a businessului, este egal cu zero, întrucît businessul trebuie să plătească un asemenea impozit.

Solicitat de reporterul B&F-Profit să concretizeze suma aproximativă a impozitului pe beneficiu, de 15%, pe care va urma să-l plătească compania „Rompetro-Moldova”, Sturza a spus că e vorba de multe milioane de lei.

„Eu cred că în anul 2007, numai la compania „Rompetro-Moldova”, vor fi, cel puțin, 10 mln. lei”, a spus Ion Sturza.

Rugat de revistă să descrie cercul aproximativ al norocoșilor care vor beneficia de pe urma generozității companiei, managerul acesteia a declarat că va decide personal pe cine să ajute și să susțină, în fiecare caz concret.

Nota „Profit”:

„Rompetro-Moldova” plătește cel mai mare impozit din cifra de afaceri dintre companiile de profil, de altfel, bine vizibil din indicatorul beneficiului raportat la cifra de afaceri. Comparînd beneficiul cu alți operatori ai pieței, putem trage concluziile de rigoare. ■

Ce împiedică dezvoltarea businessului în Moldova?

ORICINE ȘI ORICE AR SPUNE DESPRE AUTORITĂȚI, ÎN LINII MARI, ACESTEA NU TREBUIE SĂ FIE INDIFERENTE FAȚĂ DE FAPTUL CUM SE SIMTE BUSINESSUL, PRIN CE ÎNCERCĂRI TRECE ÎN PROCESUL DE DEZVOLTARE, CUM REACȚIONEAZĂ LA DECIZIILE LOR? PENTRU A ARĂTA STRUCTURILOR PUTERII CE ÎMPIEDICĂ DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR DE AFACERI, „PROFIT” S.A., “INFOTAG SRL”, “CREDIT-PROFIT” SRL, UNITE ÎN DORINȚA ENORMĂ SĂ FACĂ ACEST LUCRU ÎNTR-O FORMĂ CÎT MAI CORECTĂ ȘI BINEVOITOARE, AU PROPUȘI PROPRIETARILOR UNUI NUMĂR DE 33 DE COMPANII AUTOHTONE SĂ PARTICIPE LA STUDIUL CU TEMA: „CE ÎMPIEDICĂ DEZVOLTAREA BUSINESSULUI ÎN MOLDOVA”?

Noi le-am propus să completeze, o dată în trimestru, un chestionar în care să fie indicați factorii cei mai importanți, care influențează dezvoltarea companiei lor. Metodologia studiului prevede că, deținând 100 de puncte, proprietarii de afaceri trebuie să le distribuie cum vor socoti de cuviință la fiecare factor, în funcție de impactul acestuia asupra dezvoltării afacerii.

Două rubrici speciale din chestionar „RECOMANDĂRI” presupuneau că respondenții vor descrie în câteva fraze ceea ce TREBUIE ÎNTREPRINS pentru dezvoltarea economiei țării, în ansamblu, și a companiei lor, în particular. Menționăm că vom fi recunoscători dacă proprietarii de afaceri vor relata, în câteva cuvinte, despre problemele PRINCIPALE și STRINGENTE care cer o rezolvare imediată.

Organizatorii studiului le-au explicat respondenților că datele sondajului, procesate cu ajutorul unui program special, vor face posibilă definirea și demonstrarea cauzelor care frânează dezvoltarea businessului în Moldova. Am atras atenția respondenților asupra faptului că studiul regulat va oferi posibilitatea de depistare și arătare a gradului de influență a unor factori anumiți asupra dezvoltării businessului, în

particular, și a economiei, în ansamblu.

Organizatorii studiului le-au mărturisit respondenților că nu-și propun obiective grandioase, ci doar doresc să stabilească și să arate, cu concursul lor, ce împiedică dezvoltarea businessului în republică. Propunându-și această sarcină, organizatorii au pornit de la considerentul că nimeni altul în afară de noi, cetățenii Moldovei, nu este în stare să dezvolte atât de sincer și interesat țara noastră. Companiile „Profit”, „Infotag” și „Credit-Profit” s-au călăuzit de devisa: „Cine altul, dacă nu noi?”, îndemnând și respondenții la aceasta.

Autorii studiului i-au prevenit pe respondenți că, cu ajutorul mijloacelor mass-media – revista „Bănci și finanțe” (în limba rusă) și „Profit” (în limba română), precum și Agenția de Presă „INFOTAG”, care difuzează știri în limbile română, engleză și rusă – rezultatele studiului „CE ÎMPIEDICĂ DEZVOLTAREA BUSINESSULUI ÎN MOLDOVA?” vor deveni accesibile societății, businessului și puterii. Acțiunile și deciziile autorităților au un impact considerabil (pozitiv sau negativ) asupra activităților de afaceri. Organizatorii sondajului speră că rezultatele obținute vor servi pentru toate ramurile puterii drept

călăuză în activitatea îndreptată spre eliminarea factorilor care sînt, acum, un impediment în dezvoltarea businessului în Moldova.

Rezultatele studiului pentru trimestrul III 2007

Afacerile celor 33 de businessmeni chestionați au fost împărțite în 6 grupuri, ale căror denumiri Dvs. le vedeți pe rîndul de sus al tabelului. La intersecția rubricii privind domeniul de business cu rîndul privind factorii de influență, se prezintă suma obținută din adunarea punctelor fiecărei companii în parte, care intră într-un grup anumit. În rîndul care urmează imediat tabelului este specificat procentul intervievaților din fiecare grup în raport cu numărul total. La ultima rubrică se prezintă valorile medii ponderate ale rîndurilor respective.

Datele din tabel sînt aranjate după factorii de influență

Precum vedem, factorul cel mai important care afectează dezvoltarea businessului sînt creditele scumpe. Reprezentanții sectorului de producție au evaluat impactul acestui factor la 29 de puncte, pe cînd reprezentanții businessului comercial – la numai 11 puncte, un fapt care pare pe deplin logic. Este interesant că, totodată, factorul cheltuielilor rezultate din creșterea prețurilor la resursele energetice este apreciat de respondenți ca unul de importanță nu prea mare (locul 9 în tabel, cu 5,05 puncte). Se pare că toți vor fi de acord că o nouă creștere a inflației începe cu scumpirea produselor petroliere (ceea ce se întîmplă foarte frecvent, în ultimii ani). Iar creditele scumpe constituie o consecință directă a inflației mari. Pentru ca depozitele bancare să fie atractive, dobînzile la ele trebuie să depășească rata inflației cu 3-5%¹. La rîndul său, pentru ca beneficiul acționarilor băncilor să depășească

Chestionarul generalizat «Ce împiedică dezvoltarea businessului Dvs. în Moldova?»

Factori de influență	Producție	IT tehnologii	Sfera serviciilor	Comerț	Asigurări	Microfin.	Media ponderată
Creditele scumpe	29	25	10	11	7	20	15,95
Lipsa unei justiții independente	9	5	20	13	15	25	13,72
Corupția	10	13	8	16	15	10	12,42
Deficitul de cadre	15	15	17	9	13	0	12,08
Barierile administrative	8	13	11	14	11	5	11,00
Eventualul pericol al acaparărilor de reider	3	0	13	10	14	10	8,72
Insuficiența de investiții	10	5	7	10	8	5	8,50
Impozitarea	8	20	3	5	13	20	8,32
Cheltuieli rezultate din creșterea prețurilor la resursele energetice	5	5	4	6	4	5	5,05
Aprecieră excesivă a leului	5	0	6	5	3	0	4,25
Cota din numărul total al celor chestionați	20,00%	10,00%	20,00%	35,00%	10,00%	5,00%	100,00

cu, cel puțin, 3-5% rata inflației, ratele dobânzilor la credite trebuie să fie cu 5-7% peste dobânzile la depozite. Astfel, avem credite considerate scumpe.

De remarcat că următorii factori ca importanță sînt „Lipsa unei justiții independente” și „Corupția”. Despre aceste probleme se scrie și se vorbește neconținut, ele sînt ca un ghimpe în ochi, care nu oferă un plus de imagine statului.

Următorul factor ca importanță, „Deficitul de cadre”, atestă o insuficiență de cadre calificate cu studii superioare (în principal, economice și tehnice), în condițiile în care numărul de tineri specialiști, care absolvesc anual instituțiile de învățămînt superior, este peste măsură de mare. Rezultatul obținut atestă, o dată în plus, că în Moldova anume banii, și nu cunoștințele determină posibilitatea de obținere a studiilor superioare.

Pe locul 5, cu 11 puncte, se situează factorul „Barierile administrative”. Este interesant că reprezentanții businessului comercial au dat aprecierea negativă cea mai mare acestui factor și factorului corupției. Am putea presupune că acești factori, de asemenea, se iau în calcul la formarea prețurilor.

Ceilalți factori au acumulat sub 10 puncte medii ponderate.

Factorul cel mai nesemnificativ, cu impact negativ asupra dezvoltării businessului, este „Aprecieră monedei naționale”. Chiar și reprezentanții businessului vinicol (în tabel, vinificația a fost inclusă în grupa de producție) au atribuit acestui factor doar 10 puncte, plasînd pe locul 1 „Creditele scumpe” (20 de puncte), „Insuficiența de investiții” (20 de puncte) și „Corupția” (15 puncte).

Generalizînd recomandările respondenților, vom spune că **autoritățile ar trebui să întreprindă următoarele:**

- să reformeze sistemul judecătoresc cu participarea societății civile;
- să creeze mecanismul de atragere în sectorul real a banilor transferați de la muncitorii de peste hotare;
- să reducă brusc impozitarea fondului de salarii, în vederea menținerii forței de muncă calificate în țară;
- să contribuie la elaborarea programului de instruire a cadrelor pentru economie pe anii 2008 – 2012;
- să favorizeze lansarea businessului moldovenesc pe piața internațională de capital;
- să implementeze reforma sistemului administrației publice, cu

scopul optimizării obiectivelor, sarcinilor și funcțiilor acestuia;

- să creeze mecanisme de control social al activității de stat, mai ales, de combatere a corupției;

- să elimine cauzele fenomenelor sociale, și nu să combată demonstrativ consecințele;

- să elaboreze mecanisme de stimulare economică și presiune economică, în vederea concentrării terenurilor fărîmițate și a pachetelor de acțiuni, cu scopul depășirii situației de „lipsă de proprietar” la terenuri și întreprinderi;

- să elaboreze și să implementeze un program de creditare statală a micului business, în condiții preferențiale;

- să simplifice pentru întreprinderile din businessul mic și mijlociu procedura de prezentare a rapoartelor la organele fiscale și să elaboreze un sistem funcțional de măsuri de protecție a întreprinderilor de funcționarii corupți;

- să promoveze o politică externă echilibrată, direcționată spre deschiderea (repunerea în funcțiune) a piețelor tradiționale.

Organizatorii studiului le aduc mulțumiri proprietarilor de afaceri, care au participat la sondaj, și se arată convinși că viitoarele sondaje trimestriale și publicarea rezultatelor acestora vor contribui la prosperarea statului. ■

¹ În URSS, dobânzile la depozite erau de 2-4%, în condițiile unei inflații oficiale nule (o altă chestiune este că inflația reală se manifesta prin deficitul scump).

Lilia GUREZ

CREȘTEREA OILOR ESTE UNA DINTRE CELE MAI VECHI ACTIVITĂȚI PRACTICATE DE MOLDOVENI. DE-A LUNGUL VEACURILOR, CEI CARE AVEAU ÎN POSESIE OI ERAU CONSIDERAȚI OAMENI ÎNSTĂRIȚI. DEȘI ACUM TIMPURILE S-AU SCHIMBAT ȘI DORITORI DE A SE ÎNDELETNICI CU ACEST GEN DE ACTIVITATE SÎNT MAI PUȚINI, CEI CARE AU ÎNCEPUT SĂ SE OCUPE CU CREȘTEREA OILOR ȘI PRODUCEREA BRÎNZEI SÎNT MULȚUMIȚI, CĂCI PREȚURILE LA PRODUSELE DE OIERIT AN DE AN SÎNT ÎN CREȘTERE.

Oieritul miroase a bani

Dumitru Gîrleanu, fermier din satul Buțeni, Hîncești, membru al Centrului de extensiune în agricultură Hîncești, care face parte din rețeaua AGROInform, și-a început activitatea în domeniul oieritului în anul 2005. Se întorșese după mai mulți ani de muncă în Israel acasă și a hotărît să investească banii cîștigați într-o mini-fermă de oi.

Dumitru GÎRLEANU: *Atunci, dar și acum, deși anul 2007 este unul foarte greu, consider că am făcut o investiție bună. Cînd mi-am lansat afacerea, aveam 120 de oi, am achiziționat teren, unde am construit o fermă. Deși este cam departe de sat, am reușit să conectez ferma la rețeaua de curent electric, dar și să rezolv problema alimentării cu apă. Planificam să cumpăr teren pentru pășunat și producerea furajelor și să majorez numărul*

de capete pînă la 300 de oi, dar seceta din vara curentă mi-a dat peste cap toate planurile. Am fost nevoit să mai reduc din cele 120 de oi, astfel încît turma mea numără acum 90 de capete. În anul curent nici brînză nu am vîndut-o. Cele aproximativ 400 kg de brînză pe care le aveam le-am schimbat pe furaje și nici nu sînt încă sigur că iarna nu mă va prinde pe nepus în masă.

Antreprenorul din Buțeni nu merge cu producția sa la piață, căci nu duce lipsă de cumpărători nici în sat. Oile se vînd foarte bine la frigărui, cam cîte 200 lei bucata. Iar pieile de oaie și lîna totdeauna au fost solicitate.

Dumitru GÎRLEANU: *Sper că condițiile climaterice se vor îmbunătăți și nu voi mai fi nevoit să reduc din oile mele. Visez să transform cu timpul ferma*

pe care o dețin în una de tip european, care să fie dotată cu utilaj modern. De altfel, mai dețin și patru vaci.

Brînză și carnea de oaie totdeauna au fost produse destul de scumpe. În luna septembrie, pe piețele din capitală brînză de oi se vindea cu 45-48 lei pentru un kilogram, iar carnea de miel fraged - cu peste 60 de lei. Deși cea mai mare parte din carnea de ovină, care se produce pe teritoriul țării, se consumă de locuitorii Moldovei, din vara anului curent Moldova a reluat exportul de carne de ovină în Ucraina și Rusia. Serviciul federal rus „Rosselhoz-nadzor” a permis importurile cu carne de ovină din Moldova din luna august, curent, sub formă de carcase, semicarcase și sferturi. Importurile sînt permise de la întreprinderile autorizate de Rusia să facă livrări de carne de bovi-

Moldova poate să exporte anual circa 10 mii tone de carne și produse din carne. În trimestrul I al anului curent, au fost livrate în Rusia peste 200 t de carne de bovină și produse din carne estimate la peste \$1 mln.

nă: "Tehnosel-Car" (Hîncești), "Mistor-Bras" (Călărași) și "Nevelina" (Chișinău). Importul cărnii de ovină cu transportul auto în tranzit prin Ucraina este permis prin punctul de frontieră Troebortnoe, regiunea Breansk, iar cu transportul feroviar - prin punctul Suzemka (regiunea Breansk).

De altfel, în primele șapte luni ale anului curent Moldova nu exportase nici un kilogram de carne de ovină. Puțin peste 48 de tone de carne de ovină s-a exportat în 2006. În anul 2005 însă, pînă la sistarea din partea Ucrainei și Rusiei a importului de carne din Moldova, țara noastră a livrat în-colo 319 tone în sumă de aproape jumătate de milion de dolari.

Anatol SPIVACENCO,
viceministrul agriculturii și
industrii alimentare: Carne

de ovină nu se exportă în cantități mari, deoarece se consumă mai puțin. În schimb se bucură de mare succes în restaurantele din Kiev și Moscova, căci există persoane care preferă anume bucate din acest fel de carne. Micii tineri, de asemenea, sînt solicitați, mai ales pentru frigărui. Din păcate, se exportă foarte puțină carne de oaie.

Și dacă în România posesorii a mai mult de 50 de oi primesc subvenții de la stat pentru întreținerea acestora, în Moldova o asemenea practică încă nu a fost instituită. Nu este exclus însă, că după ce statul a decis să acorde subvenții celor care înființează ferme de bovine și porcine, va veni și rîndul celor care doresc să investească în producerea brînzei și cărnii de oaie. ■

Intermediarii vor avea nevoie de licență

Camera Licențierilor (CL) a inclus activitatea de intermediere în domeniul asigurărilor și reasigurărilor pe lista activităților licențiate. Modificările operate sînt determinate de prevederile legii de bază cu privire la asigurări.

Lista actelor necesare obținerii licenței a fost coordonată cu Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și a Fondurilor de Pensii Nestatale, și include: copia documentului pentru dreptul de proprietate sau a contractului de arendă a localului în care va fi desfășurată activitatea licențiată; a contractului de asigurare a răspunderii civile profesionale; de pe certificatul bancar care confirmă depunerea fondului social și lista angajaților; copiile diplomelor de studii în domeniu ale acestora.

Conform legislației, brokerii și intermediarii activi trebuie să-și conformeze documentele la cerințele noi în termen de un an, iar companiile nou-înființate vor primi licența după regulile noi.